

andere vrijheid willen brengen dan de in Christus geheiligde en begrensde.

Het waren juist niet-modernen in Nederland, die beschuldigingen gelanceerd hebben welke Wesley, had hij nog geleefd, resoluut afgewezen zou hebben: quietisme, activisme, sectarisme, eenzijdigheid en allerlei verbluffends meer, vol innerlijke tegenspraak, schier onverklaarbaar. Laat ons zien.

Telkens komen wij tegen dat het methodisme een te eenzijdige nadruk op de bekering heeft gelegd.

P. Boeles schreef dit in de jaren dertig, toen hij, in zijn verzet tegen de Afscheiding (1834), de staf brak over 'boekjens van Engelschen oorsprong, in welke bekeeringsgeschiedenissen en ascetische voorstellingen in den geest van een overgedreven Methodismus voorgedragen worden'.³⁹ Nu was Boeles een liberaal intellectueel, een studeerkamergeleerde, die weinig hebben moest van bekerings-klaagzang en -juichkreet. Zij, die evangeliserend de praktijk van het dagelijks leven zochten, hebben evenwel soortgelijke beschuldigingen geuit. Heldrings vriend Van der Bruggen verweet het methodisme te weinig oog te hebben voor de menselijke kant van Christus en de waarheid, waardoor de nadruk in bekeeringsgeschiedenissen te uitsluitend op Gods daad kwam te liggen; de mens kon slechts werktuigelijk-mechanisch reageren.⁴⁰ C.E. van Koetsveld, bewogen bezig met de paria's binnen de Haagse samenleving, bestreed de (z.i.) methodistische opvatting dat de jongste zoon uit de bekende gelijkenis de eigenlijke mens zou zijn en ieder christen eenzelfde bekering meegemaakt moest hebben.⁴¹ Hij doelde op de, bij Haagse aristocraten veelvuldig voorkomende neiging om te genieten van altijd weer bekeeringservaringen, voor de één spannend, voor de ander vervelend om aan te horen. D. Chantepie de la Saussaye heeft de 'vooraanstaanden' datzelfde aangewreven. Hij constateerde een koortsachtig in de 'toestand van ontwaken' willen blijven. 'Op te staan, zich te bewegen en

39. P. Boeles, *Over staatsregt, Herv. kerkbestuur en separatismus*, Groningen, 1838, 62.

40. J.J.L. van der Bruggen, 'Oude en nieuwe dingen'. In: *VCS*, 7 (1853), 484v.

41. C.E. van Koetsveld, *De gelijkenissen van de Zaligmaker*, deel II, 142v. Zie ook, 527. Hij ontleende zijn opvatting aan wat hij in zijn wijk te 's-Gravenhage meemaakte. Hij schreef aan zijn zoon 7 januari 1886 dat in het Den Haag 'waar het methodisme heerscht de menschen gewaarschuwd worden voor twee water en melk dominees, O. en V.K.' (De brief bevindt zich in het bezit van mevrouw J.J.G. van Ettinger-van Koetsveld te Arnhem).